



Згуртованість херсонців

Звіт за результатами соціологічного онлайн-дослідження



Серпень 2026

Загальна інформація про дослідження

Методологія: онлайн-опитування за інтерактивною структурованою анкетою, посилання на яку відправлялося потенційним респондентам із бази даних (дослідницької онлайн-панелі Херсонської громади). Вибірка сформована на основі демографічних показників станом на 1 січня 2022 року. За таких показників похибка дослідження не перевищує 5% з вірогідністю 0.95. У вибірці представлені як херсонці, які зараз знаходяться в громаді, так і ті, хто виїхав з Херсона після 24.02.2022 і перебуває зараз в інших областях України або за кордоном. Офіційні дані щодо міграцій херсонців наразі відсутні, тому немає можливості оцінити представленість у вибірці респондентів за цією ознакою, проте існують підстави вважати, що співвідношення у вибірці респондентів, які залишились в громаді є більшим, ніж у реальності, що може впливати на результати дослідження.

Мета дослідження: з'ясувати ставлення херсонців до питань приналежності до Херсонської громади та її згуртованості.

Обсяг вибірки: 400 респондентів

Терміни проведення польового етапу: з 5 по 20 серпня 2026 року.

Замовник дослідження: Фонд громади міста Херсон «Захист».

Виконавці дослідження:

- Микола Гоманюк, Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, голова
- Олег Сінаюк, ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, директор
- Ігор Даниленко, ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, аналітик

Дослідницька група продовжує роботу над збільшенням та вдосконалення онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади з метою її максимального наближення до показників генеральної сукупності і запрошує усіх херсонців долучатися до панелі. Це можна зробити за посиланням: <https://lemur.ua/sign-up>

Дослідження проведено Фондом громади міста Херсон «Захист» в межах проєкту «Мережева громада: посилення згуртованості та стійкості херсонців», за підтримки проєкту «Фенікс: Сила спільнот», що виконується Фондом Східна Європа коштом Європейського Союзу.

Думки, викладені у цьому звіті, не обов'язково відображають позицію Фонду Східна Європа та Європейського Союзу.

Ключові результати

- Більшість опитаних доволі лояльно трактують приналежність до херсонців, переважно не виключаючи зі спільноти тих, хто виїхав з громади після початку повномасштабного вторгнення. Винятком є ті, хто виїхав у східному напрямку – до держави-агресора чи на тимчасово окуповані території. Проте херсонці-тут (ті, що й зараз знаходяться у місті) виявилися більш консервативними, ніж херсонці-там (ВПО та херсонці зі статусом тимчасового захисту) – серед херсонців-тут більше тих, хто вважає, що херсонцем є той, хто і до початку війни жив в Херсоні, і зараз живе в громаді.
- Херсонці-тут і херсонці-там виявилися одностайними щодо ВПО з інших населених пунктів, які зараз перебувають в Херсоні. Половина опитаних не вважає ВПО в Херсоні херсонцями. Для 72% реєстрація в громаді є найбільш важливим фактором приналежності до спільноти. При цьому 98% опитаних вважає, що в інших регіонах України треба підтримувати центри допомоги ВПО з Херсона.
- Серед поведінкових факторів приналежності до спільноти херсонців переважають активні: підтримка зв'язку з рідними та друзями в громаді (45%), сплата комунальних послуг (44%) і донати на громаду (43%).
- На думку більшості опитаних, центральні органи влади не приділяють достатньо уваги ситуації в Херсоні. Проте таких респондентів більше серед херсонців-там (16%), ніж серед тих, хто зараз перебуває в місті – таких в цій підгрупі 22%.
- Хоча любов до міста, херсонський локальний патріотизм для половини опитаних є важливою причиною, щоб залишатись у місті у таких складних умовах, все ж таки практичні речі, такі як зависока вартість на оренду житла в інших регіонах України (80% опитаних повідомили про це), необхідність доглядати людей, які не можуть виїхати з Херсона (79%), та домашні тварини (56%), є основними причинами, чому люди залишаються в Херсоні.
- Порівняно з опитуванням у жовтні 2024 році зросла частка тих, хто вважає громаду згуртованою. Якщо в 2024 році таких було 32%, то зараз їх стало 44%. Головними факторами згуртування стали спільна небезпека (70%), спільний досвід перебування на лінії фронту (62%) та спільний досвід окупації (62%). Водночас складна безпекова ситуація і послаблює херсонців – так вважає 45% опитаних. Наступним фактором послаблення згуртованості є психологічна втома (27%) та економічні труднощі (9%).
- Поточна хвиля опитування підтвердила тенденцію до зростання рівня патріотизму серед херсонців – як державного, так і локального. Зараз 92% опитаних пишаються тим, що вони херсонці, а 85%, що вони громадяни України. Приріст таких настроїв відбувається за рахунок збільшення частки тих, хто на ці питання відповідав більш впевнено – «дуже пишаюсь», замість «радше пишаюсь». Подібні динамічні зміни відбулися і в питаннях про причетність людини до майбутнього розвитку як України, так і Херсонської міської громади.
- Для херсонців згуртованість Херсонської громади сьогодні означає не стільки наявність заходів, що об'єднують людей, скільки збереження самої спільноти в

умовах фізичної небезпеки, вимушеного розпорошення населення та виснаження. Безпека є її базовою передумовою; підтримка і справедливість — основою довіри; комунікація та взаємодопомога — механізмами підтримання зв'язків; а спільне бачення відновлення Херсона — потенційною основою довгострокової згуртованості. Наскрізний мотив більшості відкритих відповідей на запитання “Що, на вашу думку, найбільше потрібно зробити сьогодні, щоб посилити згуртованість жителів Херсонської громади?” звучить як “нас не повинні залишити / забути”. Він проявляється у вимогах безпеки, матеріальної допомоги, уваги центральної влади, чесної комунікації, медійної видимості Херсона та підтримки тих, хто виїхав. Тобто одним із центральних латентних вимірів цих відповідей є не просто “згуртованість”, а відчуття належності до спільноти та впевненість, що людина залишається її повноправним членом незалежно від того, перебуває вона зараз у Херсоні чи поза ним.

Розподіл відповідей

Міграційні критерії приналежності до громади (N=400), %

Q.: Як ви вважаєте, кого зараз можна вважати херсонцями?

**Множинні відповіді*

	Усі опитані	Зараз у Херсоні	Зараз не в Херсоні
Тих, хто жив в Херсонській громаді до початку повномасштабної війни і зараз залишається жити в громаді	75	80	69
Тих, хто жив в Херсонській громаді до початку повномасштабної війни, виїхав, повернувся і зараз залишається жити в громаді	67	64	69
Тих, хто жив в Херсонській громаді до початку повномасштабної війни, але згодом виїхав до інших громад України (ВПО з Херсона)	67	54	79
Тих, хто жив в Херсонській громаді до початку повномасштабної війни, але згодом виїхав в іншу країну (крім Росії чи Білорусі)	48	43	53
Тих, хто переїхав жити в Херсонську громаду під час повномасштабної війни і залишається тут жити (ВПО в Херсоні)	46	46	46
Тих, хто жив в Херсонській громаді до початку повномасштабної війни, але в 2022 році виїхав на окуповану частину України	14	11	17
Тих, хто жив в Херсонській громаді до початку повномасштабної війни, але в 2022 році виїхав в Росію чи Білорусь	7	7	7
Інше*	7	5	9
Важко відповісти	3	2	3

***Інші відповіді:** усі, хто народився або будь-коли жив у Херсоні / Херсонській громаді; ті, хто виїхав через війну, але зберігає зв'язок із містом і планує повернутися; ті, хто ідентифікує себе як херсонець, любить Херсон і переймається його долею; ті, хто підтримує місто та Україну незалежно від нинішнього місця проживання; нинішні мешканці Херсона; ті, хто зберігає формальний зв'язок із громадою (реєстрація, сплата податків).

Поведінкові критерії приналежності до громади (N=400), %

Q.: Як ви вважаєте, кого зараз можна вважати херсонцями?

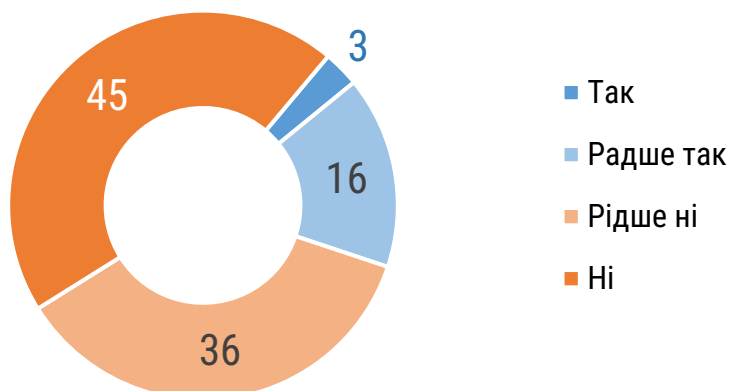
**Множинні відповіді*



***Інші відповіді:** ті, хто народився або жив у Херсоні до війни; нинішні мешканці Херсона та області, зокрема тимчасово окупованих територій; ті, хто виїхав, але зберігає зв'язок із Херсоном або прагне повернутися; усі, хто ідентифікує себе як херсонець і відчуває Херсон рідним містом; ті, хто переживає за місто, вірить у його відновлення та допомагає йому; ті, хто працює в громаді та сплачує тут податки.

Громадська оцінка уваги до Херсона (N=400), %

Q.: Як ви вважаєте, чи достатньо уваги центральна влада приділяє Херсонській громаді?



Громадська оцінка уваги до Херсона в різних групах херсонців



Мотивація херсонців залишатися в місті (N=400), %

Q.: Як ви думаєте, що тримає херсонців, які зараз живуть в громаді, залишатися в Херсоні?

**Множинні відповіді*

	Усі опитані	Зараз у Херсоні	Зараз не в Херсоні
Непід'ємна вартість оренди житла в більш безпечних регіонах	80	76	84
Необхідність доглядати інших людей (маломобільних, людей похилого віку, хворих), які не можуть/не хочуть виїхати	79	71	86
Необхідність доглядати домашніх тварин	56	53	58
Херсонський патріотизм, любов до міста та його жителів	50	56	43
Робота, яка є в Херсоні і яку буде важко знайти на новому місці	44	42	46
Страх бути мобілізованим під час переїзду чи на новому місці	36	24	47
Наявність допомоги/підтримки від інших людей у Херсоні (родичі, друзі), яких не буде на новому місці	28	24	32
Погіршення умов для українців в країнах Європи	17	18	15
Інше*	5	4	5
Важко відповісти	1	1	1

*** Інші відповіді:** тримаються за рідний дім / своє житло; вік (чим старше людина, тим важче починати життя з нуля); брак інформації щодо умов і можливостей переїзду; страх втратити звичне життя; брак ресурсів для переїзду; відсутність допомоги від держави / місцевої влади; невпевненість, що знайдуть себе на новому місці, тощо.

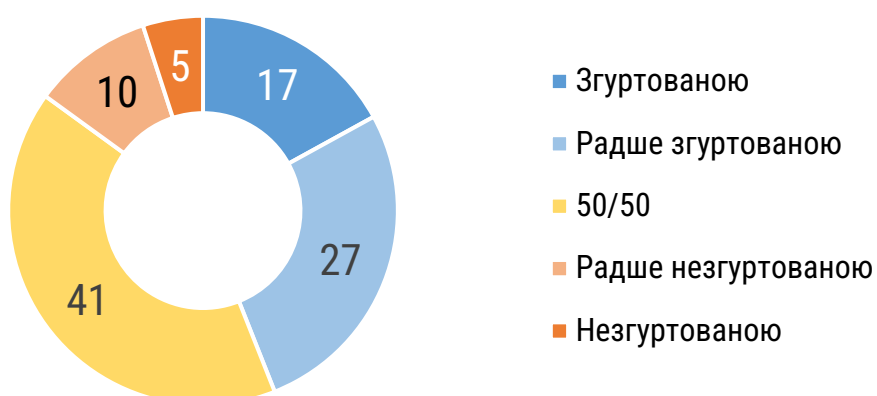
Громадське ставлення до роботи центрів підтримки херсонців за межами громади (N=400), %

Q.: Як ви вважаєте, чи потрібно в інших містах України підтримувати центри підтримки херсонських ВПО?

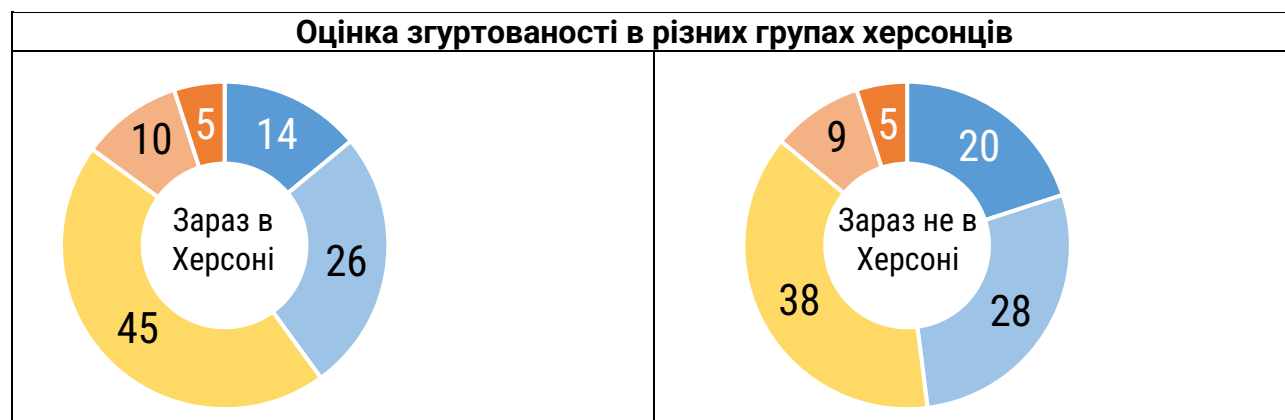


Оцінка згуртованості херсонців (N=400), %

Q.: Наскільки згуртованою є зараз, на вашу думку, Херсонська громада?



Оцінка згуртованості в різних групах херсонців



Фактори згуртування херсонців (N=400), %
 Q.: Що сьогодні найбільше об'єднує херсонців?
**Множинні відповіді*



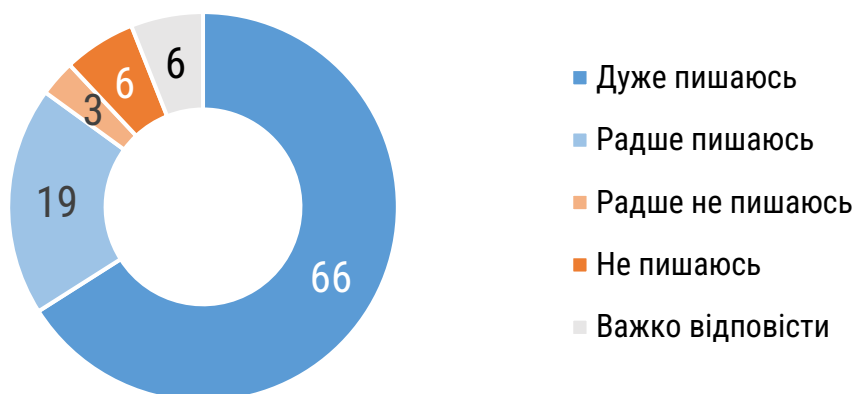
Фактори дезінтеграції херсонців (N=400), %

Q.: Що найбільше послаблює згуртованість громади?

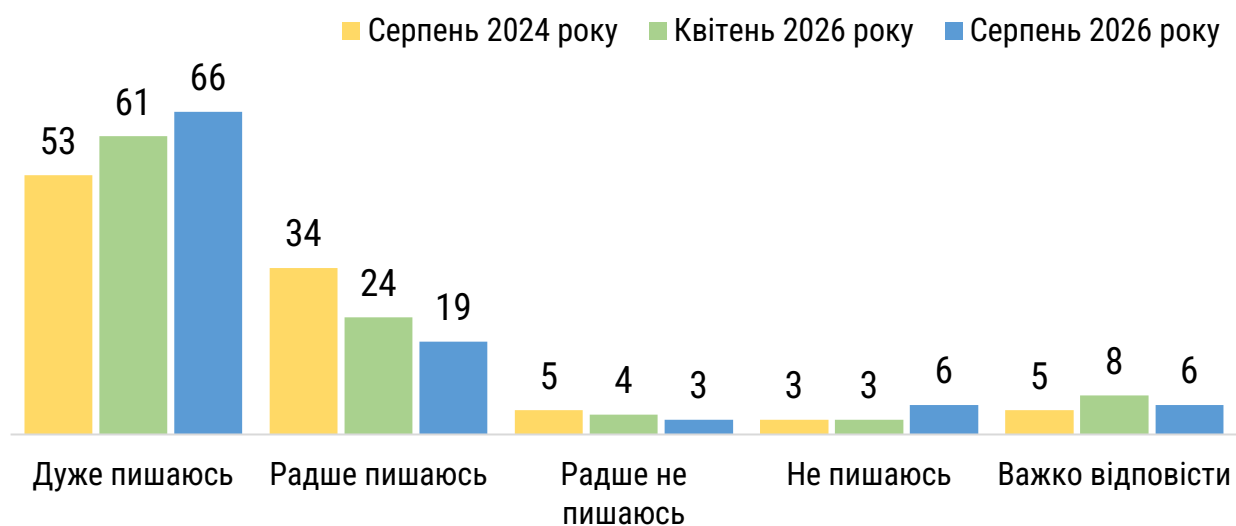
**Множинні відповіді*



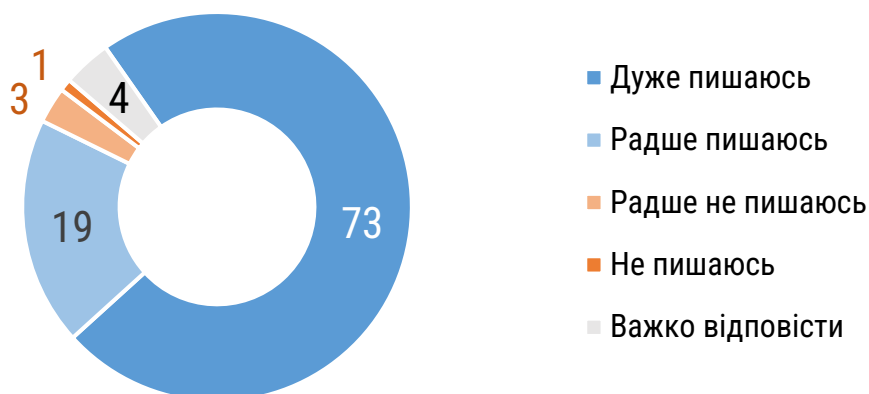
Оцінка громадянської приналежності херсонців (N=400), %
 Q.: Наскільки ви пишаетесь тим, що ви громадянин (-ка) України?



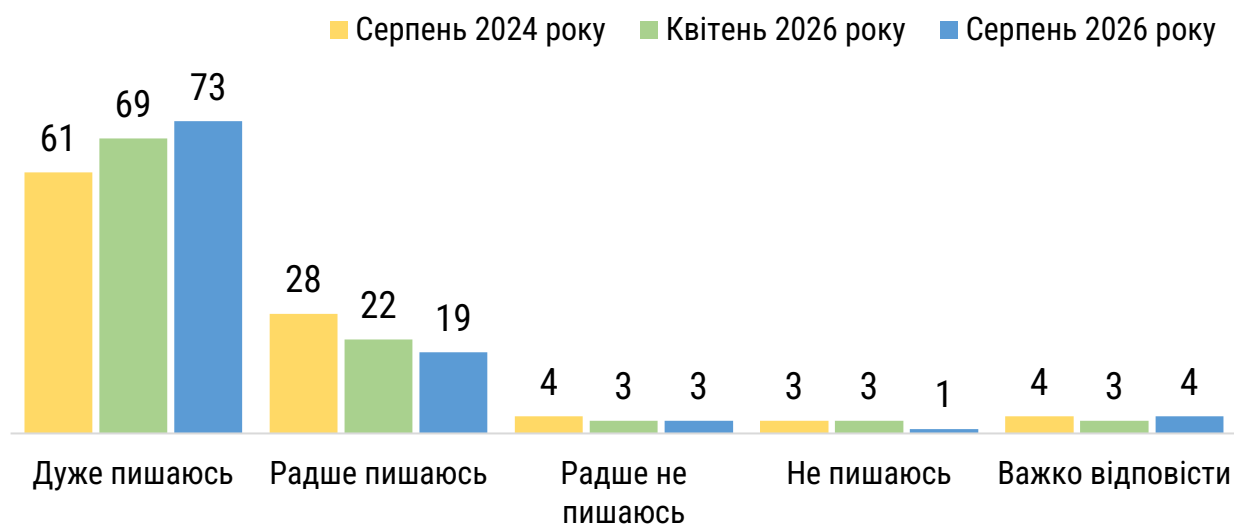
Динаміка оцінок громадянської приналежності херсонців 2024-2026 рр.



Оцінка локальної приналежності херсонців (N=400), %
 Q.: Наскільки ви пишаєтеся тим, що ви херсонець, херсонка?

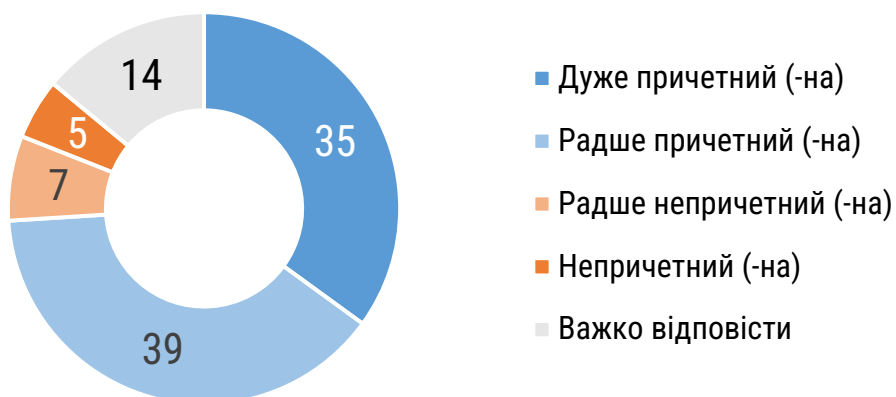


Динаміка оцінок громадянської приналежності херсонців 2024-2026 рр.

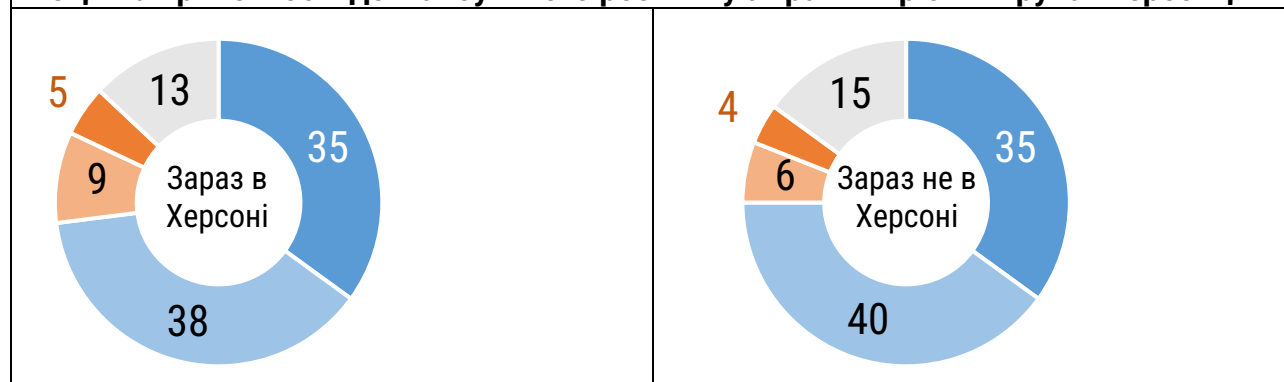


Оцінка причетності до майбутнього розвитку України (N=400), %

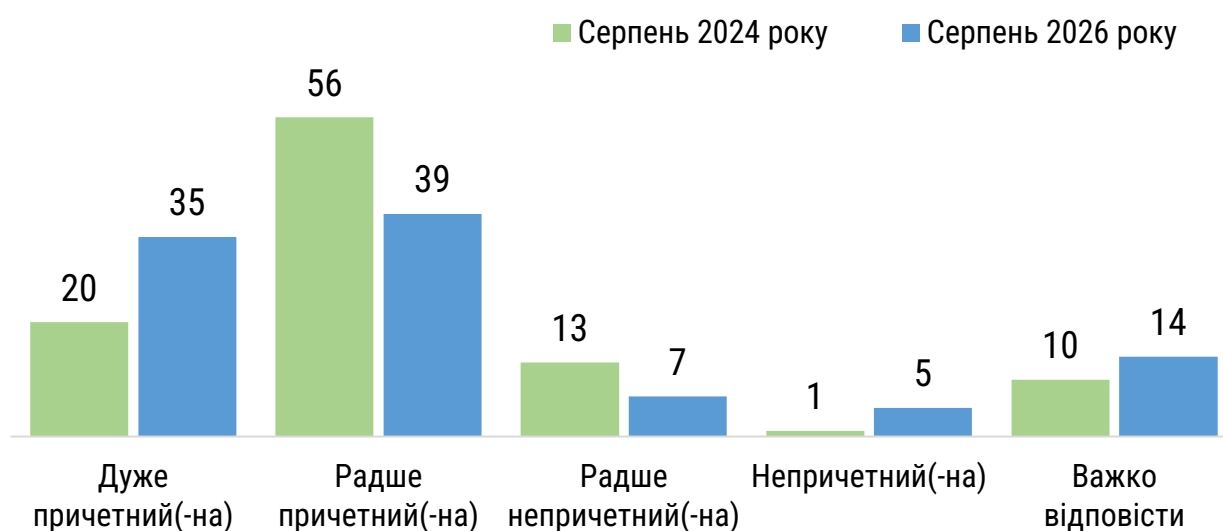
Q.: Наскільки ви відчуваєте свою причетність до майбутнього розвитку України?



Оцінка причетності до майбутнього розвитку України в різних групах херсонців

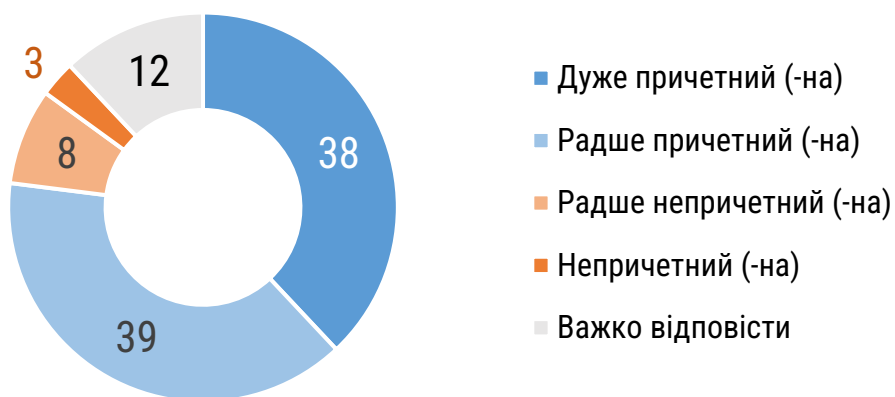


Динаміка оцінок причетності херсонців до майбутнього розвитку України 2024-2026 рр.

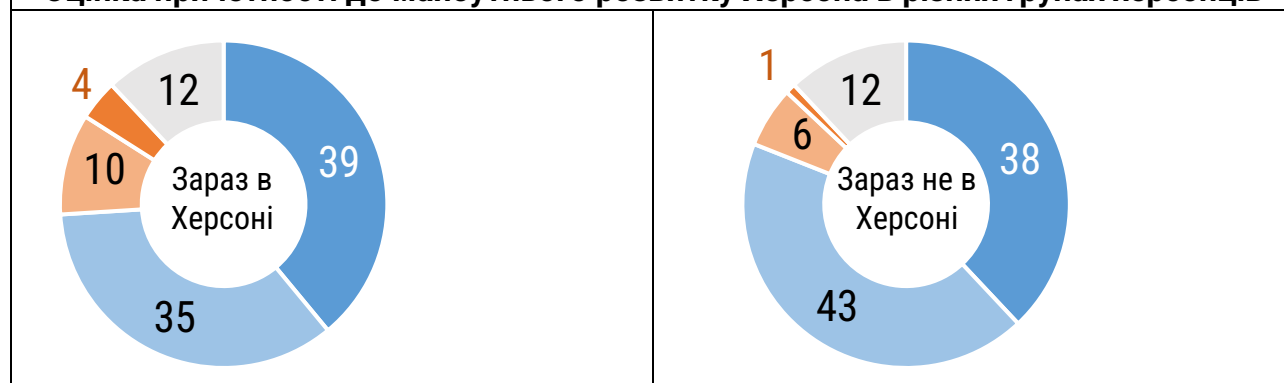


Оцінка причетності до майбутнього розвитку Херсона (N=400), %

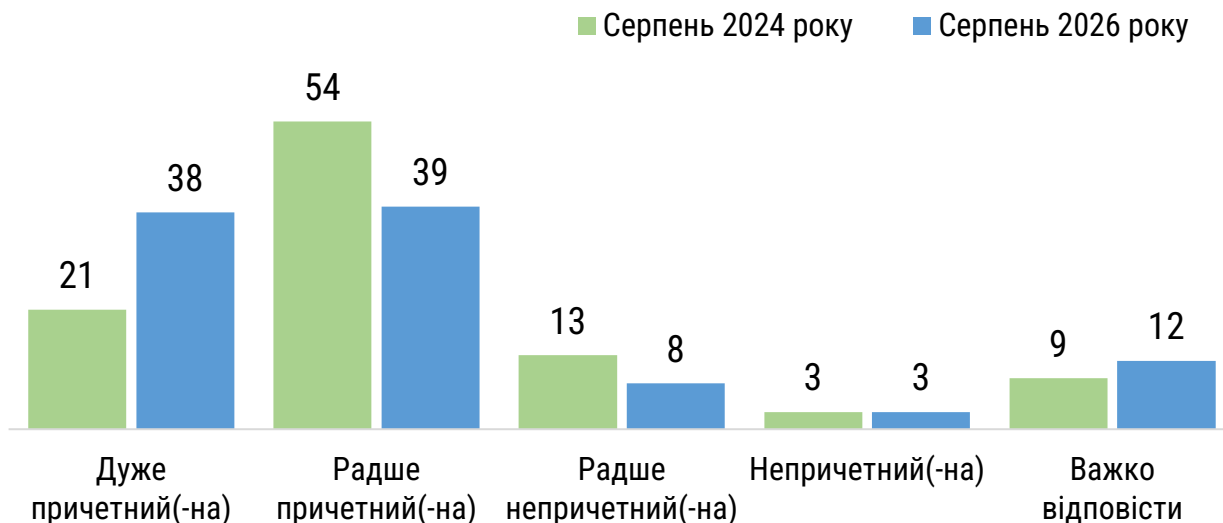
Q.: Наскільки ви відчуваєте свою причетність до майбутнього розвитку Херсона?



Оцінка причетності до майбутнього розвитку Херсона в різних групах херсонців



Динаміка оцінок причетності херсонців до майбутнього розвитку громади 2024-2026 рр.



Громадська думка з приводу підвищення згуртованості громади (N=336)

**Відкрите запитання*

На відкрите запитання *“Що, на вашу думку, найбільше потрібно зробити сьогодні, щоб посилити згуртованість жителів Херсонської громади?”* отримано 336 змістовних відповідей (тобто відповіли 84% респондентів). Відповіді розподілені на основні сюжетні лінії.

1. Безпека як базова передумова будь-якої згуртованості

Це, безумовно, центральний і найбільш масовий сюжет. Значна частина відповідей зводиться просто до «безпеки», «захисту», «захисту від дронів», «закрити небо», «припинити обстріли». Тобто респонденти часто не розглядають згуртованість як окрему соціальну проблему: за умов постійної небезпеки першочерговим є створення умов, за яких люди взагалі можуть залишатися в місті, пересуватися ним і контактувати між собою. Безпека тут постає не просто як одна з потреб, а саме як інфраструктурна передумова соціальних зв'язків. Неможливість вийти на вулицю, зустрічатися та користуватися міським простором сама по собі руйнує можливості підтримувати спільноту.

«На мою думку, для того, щоб посилити згуртованість жителів Херсонської громади, жителі повинні себе почувати в безпеці!!!»

«По-перше захистити місто від дронів, щоб люди могли спокійно ходити по вулицям і могли спілкуватися між собою».

«На першому місці безпека. Закрити небо від ворожих ракет, дронів, іншої зброї. Посилити військовий захист».

2. Завершення війни, відсунення фронту та звільнення територій

Окремо від загальної теми безпеки можна виділити більш радикальне її трактування: локальні заходи захисту сприймаються як недостатні, а реальним вирішенням проблеми називаються припинення війни, перемога, звільнення лівобережжя або відсунення російських військ від Херсона. Цей сюжет показує, наскільки поняття громади зараз прив'язане до території та можливості фізично залишатися / повертатися на неї.

«Вважаю, як тільки стане більш безпечно, люди заспокоюється морально. Мабуть, згуртує спокій, радість від перемоги і звільнення лівого берега».

«Максимально відігнати окупантів, щоб херсонцям хоч трохи стало легше в безпековому плані».

«Покращити безпекову ситуацію в місті та звільнити лівобережжя».

3. Підтримка людей: матеріальна, гуманітарна, соціальна та психологічна

Наступний велика частка відповідей стосується турботи про людей. Це фінансова й гуманітарна допомога, психологічна підтримка, житло, працевлаштування, допомога постраждалим та людям, які виїхали. Важливо, що допомога часто описується не лише як ресурс, а як свідчення того, що людина залишається членом громади й не покинута напризволяще.

«Дати людям відчуття, що вони не одні, що влада допомагає, що влада переймається долями людей».

«Допомога як фінансова так і гуманітарна. Більше розповідати про життя і біль людей. Психологічна підтримка».

«Всі морально виснажені. Людям потрібна не лиш психологічна підтримка, а й фінансова, бо працювати нормально змоги не має».

4. Відновлення довіри до місцевої та центральної влади

Дуже помітний сюжет — криза довіри до інституцій. Частина респондентів безпосередньо пов'язує слабкість згуртованості з дистанцією між владою і населенням, корупцією, непрозорістю рішень, недостатньою увагою до потреб людей. У найбільш критичних відповідях це переходить у вимоги змінити керівництво громади / ОВА, подолати корупцію та забезпечити підзвітність влади.

«Повернути довіру людей до влади; зробити дії влади більш прозорими, владі повернутися обличчям до потреб херсонців».

«Владі потрібно комунікувати з громадою, пояснювати реальну ситуацію, не брехати».

«Чесно спілкуватися з громадою на всіх рівнях, державним діям бути чесними, відкритими і в словах і в діях».

5. Комунікація влади з громадою та можливість бути почутими

Споріднений, але достатньо самостійний сюжет — потреба у регулярній двосторонній комунікації. Люди хочуть не лише отримувати інформацію, а й мати можливість висловлювати потреби та впливати на рішення.

«Місцевій владі треба більше комунікувати з людьми, щоб було зрозуміло чого очікувати».

«Підвищити комунікативну складову між різними групами громади, роз'яснювальну роботу вести постійно, з вивченням потреб та запитів мешканців громади».

Особливо змістовною є думка про те, що згуртованість виникає тоді, коли людина бачить результативність власної участі:

«Також мала б бути можливість відчувати себе залученими до вирішення долі Херсона, області. Коли бачиш, що твоя думка, дія має вплив».

6. Взаємодопомога, горизонтальні зв'язки та спільна діяльність

Частина респондентів трактує згуртованість у її найбільш прямому сенсі — як взаємодопомогу, спілкування, довіру, спільні справи та відповідальність одне за одного.

«Взаємодопомога... відкриті потреби містян для можливості допомагати хто чим може».

«Дуже важливо, щоб кожен Херсонець відчував, що його думка почута, а його внесок у життя Херсонської громади має значення. Саме довіра, підтримка одне одного та спільна відповідальність допоможуть зробити громаду більш згуртованою».

Звідси конкретні пропозиції: спільні заходи, зібрання, толоки, соціальні та культурні проекти, громадські ініціативи, групи взаємодопомоги в соціальних мережах.

7. Безпечні фізичні та онлайн-простори для спілкування

Більш конкретним продовженням попереднього сюжету є потреба у місцях і каналах, через які спільнота може існувати попри небезпеку та територіальне розпорошення. Згадуються також онлайн-зустрічі, групи в соцмережах, інформаційні ресурси та хаби. Тобто фактично йдеться про створення інфраструктури згуртованості.

«Допомога як фінансова так і психологічна. Створити безпечні місця, де люди могли спільно проводити час, спілкуватись».

«Для посилення згуртованості жителів Херсонської громади сьогодні найбільше потрібні безпечні простори для комунікації, регулярний відкритий зв'язок влади з громадою, активна участь мешканців у житті громади».

8. Збереження спільноти херсонців поза межами Херсона

Це особливо важливий і специфічний для нинішньої ситуації сюжет. Громада фактично стала територіально розподіленою, тому респонденти говорять про необхідність не втрачати тих, хто виїхав: підтримувати їхній зв'язок із містом, створювати хаби та зустрічі в інших містах, залучати до відновлення.

«Важливо зберігати в кожному відчуття дотичності до нашого міста. Можливо, більше онлайн-заходів або зустрічей херсонців в інших містах. Спільні проєкти. [...] Місто — це його люди. Важливо зберегти зв'язок між нами».

«Об'єднувати ВПО з Херсонщини в різних громадах України».

«Підтримувати зв'язок херсонців з містом».

9. Спільне майбутнє: відновлення Херсона та залучення мешканців

Ще один сюжет — згуртовувати людей не тільки навколо переживання нинішніх проблем, а й навколо образу майбутнього Херсона та практичної участі у відновленні.

«Залучати херсонців до проєктів відновлення міста».

«Спільні соціальні та культурні проєкти. Підтримка ініціатив, які об'єднують людей навколо відновлення та збереження херсонської ідентичності».

Особливо важливою тут є потреба мати перспективу: один із респондентів прямо говорить, що за ризику перетворення Херсона на «громаду без території» необхідно сформувати «перспективи і вектори майбутнього відродження».

10. Інформаційна присутність Херсона в Україні та світі

Окрема група відповідей стосується необхідності говорити про Херсон, не дозволяти його проблемам зникати з інформаційного поля та домагатися більшої уваги держави й міжнародної спільноти. Тут медійна видимість виконує подвійну функцію: інструментальну — привернути ресурси та підтримку — і символічну — підтвердити, що Херсон і досвід херсонців залишаються важливими для країни.

«Більше говорити за межами міста про Херсон, створювати робочі місця, допомагати в громаді».

«Не знецінювати досвід Херсона (окупація, обстріли) та значення Херсонщини для країни».

«Розповідати світу про ситуацію у місті. Це дасть змогу отримати більше допомоги і підтримки».

11. Економічна стабільність, робочі місця та відновлення нормального життя

Менш масовий, але помітний сюжет — робота, доходи, житло, відновлення будинків та економічного життя, що також розглядається як умова збереження населення і громади. Характерні короткі формулювання — «Дати безпеку і робочі місця», «Захистити та надати роботу населенню», «Забезпечити безпеку, покращити економічне життя населення». Цей сюжет можна трактувати ширше як потребу повернення мінімальної нормальності повсякденного життя, без якої територіальна громада продовжуватиме втрачати населення.

Портрет респондентів

(дані подано у %)

Стать

Жіноча	57
Чоловіча	43

Вік

18-29	14
30-44	31
45-59	26
60+	29

Зайнятість

Працюють на державному чи комунальному підприємстві / установі / організації	23
Пенсіонери	21
Безробітні, зайняті домашнім господарством, доглядом за дітьми	17
Працюють за наймом у приватній компанії / підприємстві / організації	16
Підприємці	8
Студенти	6
Фрілансери, самозайняті	4
Волонтери	2
Інше	3

Місце проживання до 24 лютого 2022 року

м. Херсон	94
Інші населені пункти Херсонської громади	6

Місце проживання зараз

У Херсоні	50
В іншій області України	40
За кордоном	10

Де проживають ті, хто змінювали місце проживання після 24.02.2022

м. Київ	11
Одеська	9
Миколаївська	5
Івано-Франківська	3
Дніпропетровська	2
Київська	2
Львівська	1
Тернопільська	1
Житомирська	1
Черкаська	1
Кіровоградська	1
Вінницька	1
Хмельницька	1

Інші області	1
Разом	40

**У якій країні проживають ті, хто змінювали місце проживання після
24.02.2022**

Польща	2
Німеччина	2
Чехія	1
Болгарія	1
Інші країни	4
Разом	10